

אוסף סיפורים 'תרמ'
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים:

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח

בלבד

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

אני הורה ו...סובל מכל רגע ? (שרה חנה רדיקליף)

דוד בן ה-57 נאנח בכבדות והודה, "אני עייף. אני לא רוצה יותר לדאוג לילדים שלי. אני לא רוצה יותר לסחוב את הבעיות שלהם, יש לי מספיק בעיות משלי. אני יודע שזה נשמע נורא, אבל אני אשמח מאוד אם כולם היו פשוט קמים ועוברים לצד השני של העולם. אני זקוק לקצת חופש!"

קרן, בת 26, מביעה רגש דומה. "האם אני האישה היחידה שלא נהנית מן ההורות?" היא תוהה בקול רם. "אל תביני אותי לא נכון – הילדים שלי נהדרים. משחקים עם ילדים אחרים, בשיחות עם אמהות על מה האכלתי את הילדים היום וישיבה על הרצפה עם פאזלים פשוט לא מעניינת אותי! זה לא בקטע שלי! אני מחכה בקוצר רוח לסיום חופשת הלידה, כשאוכל לחזור למשרד ולהיות עם מבוגרים. האם משהו לא בסדר אתי?"

למרים, בת 38, יש בעיה קצת שונה. "אינני לא סובלת את הבן שלי. הוא בכלל לא כמו ילדים אחרים. כולם ילדים נעימים, נינוחים ומתפקדים היטב, אך דניאל הוא בלתי אפשרי! הכל אצלו זה וויכוח, מחלוקת מתישה. הוא אף פעם לא יכול פשוט להגיד "כן" ולהמשיך הלאה – כל דבר צריך לעבור משא ומתן. והוא מערים קשיים על כל צעד ושעל – כל מהמורה קטנה בכביש

הופכת אצלו לקטסטרופה ממש. הכל דרמטי כל כך! והוא לא ככה רק אתי – הוא קשה גם עם מוריו ועם אביו ואחיו ואחיותיו. לכולם פשוט מאוד קשה אתו. אני יודעת שזה נורא שאמא תגיד דבר כזה, אבל אני לא מחבבת את בני."

עבודתו של ההורה

יש הורים שבאמת נהנים מן ההורות. הם נהנים מן התינוקות והפעוטות שלהם, מילדיהם בגיל בית-ספר ומן הנערים והנערות המתבגרים שלהם. הם נהנים גם מילדיהם המבוגרים. אך רוב האנשים מרגישים מתח ולחץ מעבודתם כהורים, לפחות חלק מן הזמן. הלחץ הזה עשוי להיגרם על ידי הדרישות האינסופיות של המשימה. הימים בני 24 השעות, האחריות העצומה, היותם של הילדים כל כך תלויים ונזקקים לדברים שונים. כל זה נורמלי וניתן להבינו. אולם, קיים מקור אחר ללחצים, שעליו רוב האנשים לא מדברים, בדרך כלל. מדובר בלחצים הנובעים מן העובדה שאדם פשוט לא אוהב את מלאכת ההורות, בין שדבר זה תופס לגבי הורות באופן כללי, או הורות לילד אחד מסוים.

האמת היא, שאנשים לא תמיד נהנים מילדיהם. הם עשויים ליהנות מהם יותר בשלבי התפתחות מסוימים מאשר באחרים, או שאולי הם נהנים מחלק מילדיהם יותר מאחרים, או שאולי הם אפילו נהנים מהם יותר בזמנים מסוימים של היום מאשר באחרים (לדוגמא, כשהם ישנים!) – אך ברור שההורות לילדים מסוימים עשויה להיות להורים קשה, מאכזבת, מתסכלת, מתישה או אפילו פשוט מייגעת. כיוון שזו לא הדרך בה הורים "אמורים" להרגיש, אזי אלו שאינם נהנים ממשימתם כהורים, בדרך כלל שומרים את הדבר לעצמם. כיוון שאינם רוצים להיראות כמופרעים מבחינה רגשית או אחרת, הם סובלים לבד ובשקט. הם לא קולטים כמה נפוצים ונורמליים הם רגשותיהם, בעצם.

כיצד להתמודד עם רגשות שליליים

כמעט כל אדם חווים בשלב זה או אחר של הקריירה שלו כהורה רגשות של חוסר שביעות רצון מן ההורות. גורמים שונים עשויים לגרום לרגשות כאלה, וכיניהם התנגשות אישיותית עם ילד מסוים, ילד המתנהג לא יפה, בית מלא צעירים רועשים, בלגניסטים ומופרעים, נערה מתבגרת

מרדנית או מתבגר חוצפן. אפילו ההוצאות הכרוכות במלאכת ההורות עשויות לגרום לאדם לחוש רגשות שליליים ביחס לנושא.

כמובן שהורים חווים גם תקופות טובות. במהלך עשרים השנים של גידול ילד, או שלושים-ארבעים השנים של גידול משפחה, ישנם מעלות ומורדות רבים. מה יכולים הורים לעשות כדי לעזור לעצמם להתמודד עם התקופות הקשות בצורה טובה יותר? הנה כמה רעיונות:

* קבל את חוסר שביעות הרצון כחלק נורמלי ממסע ההורות. צפה לרמת הרגשות השליליים לעלות ולרדת, להופיע ולהיעלם בהתאם לסיטואציות המשתנות.

* במשך תקופות לחוצות של משימתך כהורה, נסה למצוא סיפוק אישי בפעילויות אחרות. אולי זה הזמן לקחת קורס שתמיד רצית לקחת, או להיכנס למעורבות בפעילות שאתה מעוניין בה. זהו זמן טוב לחזק את נישואיך ולבלות יותר עם בן/ בת הזוג. קצת יותר תשומת לב לחייך החברתיים, להרגלי השינה ולהרגלי האכילה שלך ישרתוך היטב, וכן אף שגרת התעמלות טובה. ככל שחייך האישיים יהיו מלאים ומאוזנים יותר, כן תהיה מסוגל לשאת טוב יותר את המצב הקשה שהנך מצוי בו כהורה ולהתמודד עמו ביתר הצלחה.

* אל תנסה לגדל ילדים מאתגרים לגמרי לבדך – גייס את כוחה של התפילה! בקש מא-לוקים לעזור לך ולילדיך. לא הכל תלוי בך.

* אם רגשותיך השליליים משפיעים על מצב רוחך או על בריאותך, או משפיעים על מערכות היחסים שלך עם הילד או הילדים שבהם מדובר, או אף על נישואיך, פנה לקבלת תמיכה מקצועית.

* למד אסטרטגיות ספציפיות להורדת לחץ ומתח, שיכולות להקל על רגשות כעס, תרעומת, חוסר אונים, ייאוש, חרדה ושאר רגשות שליליים. טכניקות כאלה מקלות על ההתמודדות עם תקופות קשות במלאכת ההורות.

קל יותר ליהנות מן ההורות כשאנו נותנים לעצמנו את הרשות גם לא ליהנות ממנה.

האחות שחזרה בתשובה [מתוך 'האמנתי ואדברה']

מעשה זה התרחש לפני כ-21 שנה: הרב יוסף וליס שליט"א מנכ"ל ערכים המתגורר ברעננה, הגיע בחופזה לחדר המיון שבבית חולים 'מאיר' שבכפר סבא עם בתו הקטנה שחשה ברע. הוא היה עסוק בתפילה לרפואת בתו, אך היה דבר מה שהצליח להסיח מעט את דעתו... זו היתה האחות ר. אחות מוסמכת בחדר המיון של בית החולים שהיתה חברה בעמותה נגד החזרה בתשובה. היא החלה לדבר, וניכר היה שמשחו עמוק מאד מעיק עליה. היא חשבה שאולי חזונו החרדית של העומד מולה די בה כדי לפרוק את תסכולה באזניו.

תוך כדי הדברים היא מספרת בכאב, שיש לה בת יחידה שלפני זמן מה חזרה בתשובה והיא נמצאת במוסד תורני מסוים במרכז הארץ. ומלבד זאת שבתה ניתקה לפתע מכל עולמה ונטשה אותה לטובת עולם אחר, הרי שאותו מוסד בו גדלה בתה גם כפה עליה שלא תשוב לביתה אף לביקור, והם מחזיקים אותה שם - כביכול - 'כבת ערובה', והדבר הזה לא נותן לה מנוח יום וליל. "נתתי לה לספר ולהוציא את כל אשר על לבה" - משחזר כיום הרב וליס את הדברים במבט לאחור, "לא היה לי ספק בכוונת אותו מוסד בו שהתה הבת. הם ידעו כי האם לא השלימה עם חזרתה בתשובה של בתה, וחששו שמא תוכל לפגוע בהליך כולו למורת רוחה של הבת, ולכך הם נקטו בכללי הגנה שלא לאפשר לה ללכת לבית האם. החלטתי לבדוק את העניין לעומקו, תוך שאני מבטיח לה לאותה אחות, שאני אעדכן אותה מיד בתום הבירור". האחות שמעה את הדברים מהרב וליס, ולפתע שינתה את טון קולה התקיף. עד עתה היא צעקה, ואפילו חירפה במעט כל דבר שריח קדושה וחרדיות נדף ממנו ולא הסכימה להקשיב למילה אחת שיצאה מפי בר שיחה. אך עתה, הרגישה לפתע שהרב וליס מבין מעט לליבה. ממשיך הרב וליס: "באמת יצרתי קשר עם אותו מוסד, פניתי בצורה מכובדת וביקשתי לשוחח עם ראשי המוסד. באותה פגישה אמרתי להם בלשון עדינה, שלדעתי הצורה בה הם מנהלים את הקשר בין אותה חוזרת בתשובה לאמה - היא לא ראויה, ונראה לי שגם במקרים כאלה, יש אפשרויות שונות וטובות יותר. ביקשתי שיתנו לאותה ילדה לשוב לבית הוריה, והם הסכימו בתנאי שאני אשוחח עם הבת ואדאג שלא תהיה לה ירידה רוחנית בלכתה לבית אמה. אכן, לבקשתם, שוחחתי עם הבת, וגם שוחחתי במקביל עם האם והסברתי לה מהם הדברים המסוימים שבהם היא חייבת להתחשב ולוותר בשל אורח החיים החדש של בתה. ובאמת, אמנם היו לא מעט ויתורים הדדיים, אך בעיקרי הדת וההלכה, הבינה האם את הגישה עליה דיברתי עמה, והסכימה להם. ואז הלבבות החלו להתקרב. ניהול הבית של אותה אחות שב למסלולו. בהמשך נקבע סדר יום ברור, אימתי הבת שבה לביתה, ועל איזה דברים האם צריכה לוותר באותם זמנים, והבת במקביל המשיכה בתהליך החזרה בתשובה ללא כל הפרעה מצד אמה.

מרגש היה לשמוע לאחר זמן מה את שיחת הטלפון מאותה אחות - אמא, שהודתה לי ואמרה בכל פה, שאינה יודעת כיצד להשיב לי על החסד הגדול שעשיתי עמה, ואם אצטרך פעם טובה אוכל לפנות אליה ותשמח לסייע בעדי בכל מה שאבקש. אמרתי לה, שבטוחני כי לרוב ההורים החברים באותה עמותה - הפעילה נגד מוסדות החזרה בתשובה, קיימת אותה בעיה. והצעתי את עצמי כמגשר גם לשאר חברי העמותה, להגיע לאותם פתרונות שהיא הגיעה אליהם לשביעות רצונה. ואכן, בעקבות פעילותה של אותה אחות, שהיתה אחת הדמויות המרכזיות בעמותה, נוצר קשר ביני לבין רבים מבני הקבוצה. הסברתי להם בצורה מוחשית שניתן לפתור בעיות ולבנות אימון במעט הידברות. ובאותה הזדמנות ביקשתי מהם בקשה אישית, היות שבאותה תקופה הם הרבו לערוך הפגנות נגד החוזרים בתשובה ועשו רעש אף במדיה ובעיתונות, נתתי להם להבין שאם הם יהיו בשקט, אני אוכל לסייע להם להחזיר את הילדים הביתה ללא כל בעיה, והשארתי להם את פרטיי האישיים. ובאמת, כעבור תקופה קצרה, הצלחתי לעזור במקרים רבים, ונוצר מעין 'שקט תעשייתי'. הנושא כולו נרגע וירד מהכותרות, והפעילות של העמותה הסתיימה באותו זמן.

ממשיך הרב וליס ומספר: "חמש שנים לאחר מכן אירע מקרה מצער במשפחתי. בני המתגורר בבני ברק גילה לפתע, כי לבנו בן השנתיים יש חום גבוה והוא מתחיל לפרכס. האב נלחץ ממצב הילד שהתדרדר ללא כל סימן מוקדם, מה עוד שבאותה תקופה היתה מגיפה של דלקת קרום המוח באזור המרכז, ובני וכלתי חששו מאד שמא גם בנם לקה בדלקת, כי חומו נסק לגבהים והוא נראה נורא. בלי להתמהמה מיהר בני עמו לבית הרפואה 'מעייני הישועה' הממוקם לא הרחק מביתו, ופנה מיד למחלקת מיון ילדים בבהילות, שינסו לטפל בבנו המפרכס...

האחות הראשית שנתקלה בו בדיוק עם היכנסו למרפאה, זיהתה מיד כי מצב הפעוט חמור למדי, וחששה כי קיימת סכנה ממשית לחייו. בו במקום היא הזמינה אמבולנס, ופקדה עליו למהר לבית החולים שניידר, כשבמקביל התקשרה מיידית לבית החולים להודיע להם על הילד שעומד להגיע אליהם ועל אופן הטיפול הדחוף הנצרך לו להצלת חייו, שיכול להינתן רק שם. לאחר מכן אמרו הרופאים, שהיה אך כפסע בינו לבין המוות ח"ו, ואודות לתושייתה של אותה אחות שהתקשרה והכינה אותם לכך, הם הגיבו במהירות למקרה הקשה והצליחו להצילו. תוך מספר ימים שב הילד לאיתנו והשתחרר לביתו בריא ושלם, בחסדי השי"ת.

האב שעמד נפעם יחד עם בני המשפחה, לגודל הנס שאירע לו עם בנו, החליט לערוך סעודת הודאה על כך. הם שכרו אולם קטן בעיר, והזמינו את כל בני המשפחה לחוג עמם ולהודות לבורא יתברך. למותר לציין, שהאב הזמין את אותה אחות ראשית במחלקה בבית הרפואה 'מעייני הישועה', ליטול חלק בסעודת הודיה זו. האחות שמחה לשמוע את סופו הטוב של הסיפור,

והבטיחה את השתתפותה בסעודה". בסיומה של אותה שמחת הודאה" - מספר הרב וליס - "ביקשני בני שאגש למחיצת הנשים, להודות לאותה אחות מבית הרפואה, שאודות לתושייתה ולאומץ ליבה הגענו עד הלום. ניגשתי למחיצה וראיתי אשה צנועה מאד עומדת שם עם בתה. מיד כשנפגשנו שאלה אותי אם אני מזהה אותה. ניסית לחשוב, העליתי במחשבתי כל מיני כיוונים, אבל לא הצלחתי להיזכר" - "... אני ר. האחות מבית החולים מאיר בכפר סבא". לא האמנתי למשמע אוזניי. "את? האמנם? איך הגעת לכאן... כיצד חזרת בתשובה". לא האמנתי שאותה אחות שכה דיברה בגנותם של 'שודדי הילדים' תהיה אי פעם חלק מאותו ציבור נבחר. התקשיתי להאמין למראה עיני, האחות נראתה ממש כרבנית במלא מובן המילה, ואף דיבורה הוכיח יותר מכל כי תוכה כברה, והיותה אשת חיל צדקנית ממש ...

שאלתי אותה כיצד ומה אירע עמה עד שהגיעה לאן שהגיעה. היא סיפרה כי מאז אותו אירוע בו הבטחתי לה שאדאג להשבת הבת לביקורים בביתה, בתה אכן שבה לביתה והתיידדה עמה, הן למדו לחיות בסובלנות הדדית למרות שחיו באורח חיים שונה זו מזו. 'עם הזמן דיברנו יותר ויותר על הענין', סיפרה האחות לרב וליס, 'ולפתע החלו להיפתח מחיצות רבות בליבי, שחלקם נבעו מכל מיני השקפות שהחדירו לי בעבר, והמרחק בינם לבין המציאות רב הוא. כעבור תקופה קצרה החלטתי כי אני מצטרפת לבתי, והודעתי לה כי 'באשר תלכי אלך'.... תוך פרק זמן קצר שבתי בתשובה שלמה, ועברתי להתגורר בסמיכות לבתי, כאן בבני ברק. כשהגעתי לעיר התורה חיפשתי עבודה מקבילה לזו שבה עבדתי בכפר סבא, והתקבלתי כאחות בבית הרפואה 'מעייני הישועה'. 'התקדמתי בעבודתי עד שהפכתי לאחות ראשית בחדר מיון לילדים... וזה הביא אותי לפגוש את בנך מגיע עם בנו הקט. זיהיתי מיד את חומרת המצב, ופעלתי כפי שצריכה הייתי לפעול, כמי שיודעת היום יותר מכל מהי החשיבות של כל רגע של חיים'.

כיום, נראית האחות ששבה בתשובה כאחת הנשים הצדקניות שעמלות על התקרבות לבורא, והיא מתענגת על נכדיה העולים אף הם באותה דרך, ברוח ישראל סבא. מרגש היה להיווכח ולראות, איך בדיוק כמו לפני שנים - כשעמל הרב וליס להשיב את אותה בת צדקנית לבית אמה, כך גלגלו משמים, לאחר שנים, שהאם תשוב בתשובה לחיק העולם החרדי ותיהפך לאשה צדקנית לכל דבר וענין, וזימנו אותה משמים כדי להשיב את נכדו של הרב וליס לחיים בגלותה אחריות ותושיה רבה ... מעשה זה מלמדנו, כי למילים יש ערך רב, וגלגל חוזר בעולם ומסתובב כפי שמייעדים אותו משמים.

הלול (שמחת התורה)

שני אחים שהתגוררו באחד המושבים בצפון הארץ, רצו לפתוח לול תרנגולות לצורך מכירת ביצים. במושב שבו התגוררו לא אישרו להם לפתוח את הלול מכמה סיבות, לכן פנו האחים אל הצדיק רבי דוד אבוחצירא שליט"א, ובקשו ממנו ברכה. אמר להם הרב: "בעזרת ה' תדעו לעבוד יחד ותצליחו". הברכה של הרב התקימה. עם כל ההתנגדות, קבלו את האישורים הנדרשים, הקימו לול גדול של תרנגולות והצליחו מאוד במכירת הביצים. על ידי הרווחים שלהם פתחו כולל אברכים, זכו לתמוך בתשעים אברכים!

לאחר שעברו כמה שנים מפתיחת העסק, התפתחה מריבה בין האחים. לאחר מספר ימים מהמריבה, הגיעו אל הלול פקחים ממשד הבריאות, לקחו דגימות מהביצים, ולאחר שבוע חזרו והודיעו להם שאסור להם יותר לשווק את הביצים, בעקבות בעיות וחידקים שנמצאו שם. וכל הפרנסה שלהם נעצרה!

חזרו שוב לרבי דוד אבוחצירא וסיפרו לו את השתלשלות הענינים. אמר להם הרב: "אתם אומרים שיש ביניכם מריבות? אני לא רוצה להכניס את עצמי במריבות! הרי אמרתי לכם שתעבדו יחד ותצליחו!". האחים הבינו את הבעיה שלהם ואמרו: "הרב, אנחנו מקבלים על עצמנו להתאחד, לחדש ימינו כקדם". אמר להם הרב: "אם כך, אל תדאגו, הכל יבוא על מקומו בשלום". ואכן, כעבור זמן קצר הגיעו שוב אנשי משרד הבריאות. הודיעו להם שטעו באבחנה והם יכולים לחזור ולשווק את הביצים. אם אדם יודע איך להשתמש בכסף שלו, לצדקה, להחזקת תורה ולאחדות, אז תהיה לו ברכה בכסף.

“כי תצא למלחמה”

רופא בכיר סיפר להגר"י זילברשטיין שליט"א מעשה מופלא שאירע לו במלחמת יום הכיפורים: קבוצת הטנקים שבה שהה הייתה מכותרת ע"י גדודים מצריים שחצו את תעלת סואץ ולא אפשרו לרכבים היהודיים כל תזוזה. לפי כל כללי המלחמה המקובלים בצבאות העולם, מצב זה מוגדר כמצב ביש, חסר כל סיכוי של הצלחה. השמש החלה לשקוע והלילה שירד על מדבר סיני שלח קרניים מאיימות עוד יותר על מפקדי הטנקים שהיו אובדי עצות ושיוועו לעזרה.

כשהחשיכה הייתה מוחלטת, נשמעה לפתע פקודה במכשירי הקשר של המפקדים: 'להדליק את האורות ולפתוח בנסיגה!' מפקדי הטנקים הביטו זה על זה כאינם מאמינים למשמע אוזניהם: כיצד יתכן שיצוו עלינו להדליק אורות?! הלא כל חייל יודע שכשאתה מדליק אור בחשיכה, אין לך חשיפה גדולה מזו לעיני האויב, ולא תידרשנה יותר מדקה או שתיים כדי לחסל את כל הגדוד! זמן מיותר למחשבות לא היה. לאחר שהפקודה הושמעה בפעם השנייה, נכנסו הצוותות לטנקים, הדליקו אורות ופתחו בנסיגה. למרבה התימהון עברה הנסיגה בשלום, כשהכל מתפלאים כיצד ייתכן שהמצרים שהיו מסביב וכיתרו את הטנקים לא ירו עליהם ולו פגז אחד. אותו רופא,

שהשתתף בשיעורו של הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, סיפר כי הפלא הגדול ביותר היה, שעד היום הזה לא נודע מי נתן את הפקודה המוזרה והתמוהה 'להדליק את האורות ולנסוע' בעיצומו של הלילה, כאשר כל הכללים ההגיוניים אומרים לפעול להיפך.

הנס של 'ולא רדפו אחרי בני יעקב' חזר ונשנה באותו זמן. מלחמות העם היהודי אינן פועלות בדרכי הטבע וההיגיון. אנו בניו אהוביו של מי שברשותו מופקדים כל הכוחות, ק-ל עליון, קונה שמים וארץ. ואם הוא מצווה להדליק את האורות ולנסוע, מי יפר את פקודתו?! אם נתבונן מעט, נראה שישנם זמנים בהם כל יהודי מקבל פקודה שתכליתה - להדליק את האורות. יש והוא אינו מבין את הפקודה, ואף הנוסח נראה לו מוזר ובלתי מובן, אבל מה לעשות: הפקודה חוזרת ומושמעת לאוזניו, וגם ההד החוזר ממנה מצלצל במנגינה דומה: יהודי, זה הזמן להדליק את כל האורות, להבעיר את האש היוקדת ול-נ-ס-ו-ע! הפקודה הזו מצטלצלת בצלילים חזקים יותר כאשר עובר על האדם אירוע לא שגרתי, שהרי אז קל לו יותר להתקרב צעד אחד קדימה בדרך אל השלימות. התעוררות הלב דומה להדלקת האורות, התלהבות הנשמה כמוה כהבערת השמן, ומה צריך לעשות עכשיו? ל-נ-ס-ו-ע! אלא, שבניגוד לפקודה במלחמת יוה"כ שדיברה על נסיגה, מצווים אנו על נסיקה אל על, להביט אל טוהר השמים ולידע מי בראם, מי יצר את הבריאה הנפלאה, ולהתקרב אליו, לעשות את רצונו ולקדש את שמו ברבים. ושוב במילה אחת: ל-נ-ס-ו-ע! לא לעמוד במקום אחד. להתקדם לעבר המטרה, ולהיות כל הזמן בחיזוק!

ללכת ישר

בבעלותו של רב פלוני הנמנה על מקורבי רבינו הגריש"א, היתה דירה בת חדר וחצי אותה ביקש למכור לאחר שעמדה ריקה במשך שנים. חוקי המיסוי קובעים, כי תשלום מס השבח על דירה שאינה מיושבת גבוה באופן משמעותי מהמס המוטל על מכירת דירה מאוכלסת. כתוצאה מכך, כדי להימנע מתשלום מס שבח מוגדל, רבים היו נוהגים לשנות מן האמת ולהצהיר כי הדירה היתה מיושבת במשך התקופה שקדמה למכירה.

עורכי הדין שטיפלו במכירה יעצו לאותו רב לנהוג כמנהג המדינה ולהצהיר כי הדירה היתה מאוכלסת, תוך כדי שהם משככים את חששותיו ומציינים, כי איש אינו עורך מעקב ואין כל סיכון בדבר. כהרגלו נועץ אותו רב במרן, שהורה לו לומר את האמת, כשהוא מחווה בידו קדימה, כאומר: "לך ישר!". הרב ציית לעצת מורו ורבו והשליש את המס המלא, חרף דעתם המקצועית של עורכי דינו, שסברו כי הוא מאבד את ממונו לשווא.

זמן מה לאחר המכירה פנה אליו אחד מעובדי מס רכוש ואמר לו בהתפעלות: "כבוד הרב! דע לך כי מלאכים שומרים עליך!". בעוד הרב תמה לפשר הצהרה הנרגשת, המשיך הלה בדבריו: "בדרך כלל אנחנו לא מבצעים כל מעקב אחר הדירות כדי לוודא האם הן מאוכלסות או לא, אולם

במקרה שלך העניינים התנהלו באופן שונה. אחד העובדים במשרדנו נמנה על עדתו של הרב הראשי, נגדו נלחמת מלחמת חורמה בהוראת הרב אלישיב לאחר שביקש לכופף את ההלכה על פי רצון השלטונות. האיש, שגילה את הדירה שברשותך, ערך מעקב ממושך אחר מוני המים והחשמל, וכשגילה כי הדירה עומדת ריקה, חינך את ידיו בהנאה והמתין בציפייה לרגע בו תמכור אותה וכמנהג הנהוג תמסור הצהרה כוזבת שהדירה מאוכלסת. בעיני רוחו כבר ראה הלה כיצד יפרסם את העניין בקול רעש גודל, ולאחר שתיקנס בקנס כספי כבד, דמותך תוקע ברבים כפורע חוק נטול מצפון!". "כיצד ידעת להצהיר כי הדירה ריקה?" נפעם האיש,

מבט מול מבט (ירחמיאל טילס)

היהודים מעיירה קטנה ליד העיר אושמיר שבאוקראינה סבלו רבות מקשי לבו של מנהל האחווה שבה עבדו רבים מהם. שום דבר שעשו לא מצא חן בעיני האיש, ונראה היה כאילו הוא רודף אחריהם יום ולילה כדי למצוא שגיאות ופגמים בעבודתם. הוא אפילו הוריד ממשכורתם בכל הזדמנות כשהוא מצהיר בכל פעם על איזה תירוץ עלוב אחר כסיבה למעשהו.

מנהל זה, האנטישמי לכאורה, היה למעשה יהודי בעצמו. אף אחד מיהודי הסביבה לא ידע מהיכן בא או כל דבר אחר ביחס לעברו. ההווה, לעומת זאת, היה ברור. הוא יהודי רק בשל כך שנולד במקרה כיהודי, ואף זה נראה היה כקשה מנשוא עבורו.

שבוע לפני ראש השנה הגיע צדיק אורח לאושמיר, **רבי מרדכי דוב מהורנסטייפל**. הוא נהג לנסוע לערים שבסביבתו בחודש שלפני ראש השנה כדי להעיר את האנשים לחרטה ולקרבה לאלוהים כהכנה ליום הדין הנורא. הוא תכנן לבלות את השבת באושמיר ולנאום שם בבית הכנסת המרכזי. כשהתפשטה השמועה שהחכם החסידי הגדול יהיה בעיר, התקבצו ובאו לאושמיר יהודים מכל הערים והיישובים הסמוכים. השבת הייתה מרתקת כפי שקיוו כולם, ואחרי טכס ההבדלה נעמדו כל האורחים בתור להיפרד מן הרבי ולקבל את ברכתו.

היהודים מן העיירה הקטנה, שסבלו מבעל האחווה, סיכמו ביניהם שכל אחד מהם יזכיר את המצב באזני הרבי. רבי מרדכי האזין ברוב קשב לכל אחד מהם וכולם יכלו לחוש כי הוא משתתף במצוקתם. הם ראו גם שצערם היה אף גדול יותר בשל העובדה שהמנהל השתלטן הזה הוא יהודי בעצמו. הוא נתן לכל אחד את אותה התשובה: "התאזר בסבלנות עד מחר ונראה מה אפשר לעשות".

ביום המחרת, אחרי תפילת שחרית, אמר רבי מרדכי לחסידיו להתכונן לנסיעה מיידית. אך להפתעת כולם, הוא לא הורה להם בכיוון שתכנן מלכתחילה, אלא לכפר הסמוך. הכפריים

שעדיין לא שבו הביתה הופתעו גם הם ומיהרו לארוז את עגלותיהם כדי לנסוע יחד עם הרבי. במהרה התפתלה שיירה לאורך הדרך המאובקת, ובראשה עגלתו של הרבי מהורנסטייפל. ברגע שהגיעו ביקש הרבי הוראות כיצד להגיע למעונו של מנהל האחוזה כשהתקרבו לביתו המרשים של בעל האחוזה, כל מלווייו של הרבי, וכן אלה מן הכפר שהצטרפו לתהלוכה, המתווכח בקוצר רוח לראות מה יעשה. המקומיים תהו בליבם: האם האיש הקדוש יביט לעבר מקור אומללותם ויהפוך אותו לגל של עצמות מפויחות?

בינתיים עמד מנהל האחוזה ללא נוע על מרפסת ביתו רחבת הידיים. המקטרת שבפיו והופעתו הכללית העידו על גישתו היהירה, אך כשהתקרבו יותר, ראו מהבעת פניו כי הוא תמה קמעה. מה עושה משלחת גדולה שכזו הנעה לעבר משכנו?

הרבי מהורנסטייפל הורה לעגלוננו לנסוע עד הכניסה לבית. הוא עשה זאת וכל שאר העגלות נסעו אחריו בטור ארוך שהשתרע עד לכביש. רק אז הרים הרבי את עיניו, ואחרי שזרק מבט על הבית המפואר, בהה היישר לתוך עיניו של בעל האחוזה הניצב על המרפסת. המנהל הביט בו חזרה. מבטו של הרבי לא מש ממנו, ובמשך כמה רגעים הביטו השניים זה בזה. לפתע ירד רבי מרדכי מן העגלה וצעד בצעד איתן עד לדלת הכניסה. בעל האחוזה נעלם במהרה בביתו ולאחר כמה רגעים נפתחה הדלת מבפנים. כל הניצבים צפו בהתרגשות ממקומותיהם כדי לראות מה יתרחש.

הרבי ואחד ממלווייו נכנסו לבית. אחרי כמה רגעים הם יצאו והלכו חזרה לעגלתם. העגלון משך במושכות, הסוסים שינו כיוון ונסעו משם. רק לאחר מכן הצליחו אנשי העיירה להוציא מפיו של מלווהו של הרבי מה אירע בתוך הבית. לדבריו, למן הרגע שבו פתח בעל האחוזה את דלת ביתו ועד לרגע שהרבי ומלווהו יצאו חזרה החוצה, לא נאמרה אף מילה!

בעל האחוזה סימן להם במנוד ראש קל להיכנס, ואז, בהינף יד, הזמין את הרבי לשבת בכיסא שהכין לו, בעוד הוא עצמו ישב בכיסא מולו. הרבי הניח את ידיו על השולחן שניצב ביניהם, יישר את גבו ובהה היישר לתוך עיניו של בעל האחוזה. הלה השיב לו מבט ציני ומלגלג. כך ישבו ללא נוע במשך כמה רגעים ארוכים. מבטו של המנהל, שהיה מתריס, החל להתרכך. בה בעת, מבטו הרך של הרבי העצים והלך, ועיניו הקדושות הטהורות הלכו והתקשו. ואז, להפתעתו, הבחין מלווהו של הרבי כי עיני בעל האחוזה לחות ודמעה גדולה התגלגלה לאיטה במורד לחיו. ברגע זה קם הרבי ממקומו וצעד לעבר הדלת, עדיין בלי לומר מילה. בעל האחוזה נשאר בכיסאו כמשותק. הוא אפילו לא הצליח ללוות את אורחיו החוצה.

הרבי נשאר בכפר למשך שארית היום. כל מי שהחמיץ את ההזדמנות באושמיר בא אליו לקבל את ברכתו. לקראת ערב התפזרו שורות האורחים, ולבסוף התרוקן הבית שבו שהה הרבי מאורחיו. אך דמות דוממת ואפלה נראתה מתקרבת לבית. דפיקה שקטה חדרה בעד דממת בין הערביים. היה זה בעל האחוזת. עיניו הנפחדות והאופן שבו התגנב לתוך הבית נתנו את הרושם כאילו מישו רודף אחריו. הוא והרבי הלכו לחדר נפרד ונשארו שם במשך שתי שעות רצופות.

באותו ראש השנה, אורח בלתי צפוי הגיע לבית הכנסת כדי להצטרף לתפילות יום הדין. היה זה, כמובן, בעל האחוזת, שבמשך שני ימי החג כמעט ולא מש ממקומו. הוא עמד שם כל העת כמעט, טלית מכסה את ראשו ואת חלק פניו העליון, כשהוא מתפלל ופניו שטופי דמעות. האיש שהיה כה מנוכר ומרוחק מן היהדות היה מאותו יום בעל תשובה גמור, ואף נהג בטוב לב ובנדיבות רבה עם אחיו היהודים.

סליחות III (משנתה של תורה)

סיפר יהודי תלמיד חכם, המכהן כרב באחד מיישובי הצפון: ליל ב' באלול תשע"ה. השעה 22:00. אני חוזר משיעור בבית הכנסת ומקבל טלפון. על הקו מזדהה יהודי שאינו שומר תורה ומצוות והוא נמנה מעדות אשכנז. "הרב האם מחר יהיה סליחות ראשונות בבית הכנסת?" ואני, שבכל בוקר בקושי יש מנין, מתחיל להרהר ביני לבין עצמי: הרי אפילו בעשרת ימי תשובה, עם כל המאמצים, אין מנין לסליחות, אז מחר?! בקושי יש מנין לשחרית, אז מנין לסליחות?! אבל מחשבה אחרת קטעה את הרהורי הפסימיים. יהודי שואל אם יש מנין לסליחות, ואני אגיד לו לא? בלי לחשוב יותר מדי עניתי לו: "בוודאי שיש מנין". "באיזה שעה?" הוא שואל, ואני משיב: "מחר בשעה 5:15 סליחות". "תודה רבה הרב, ניפגש, לילה טוב".

אני מניח את הטלפון על השולחן ומתחיל לחשוב. מאיפה יהיה מנין, אנחנו סך הכל שניים. אבל מול עיני עומדת המשנה 'לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להיבטל ממנה'. אני מתנער ממחשבותיי ומתחיל להעביר הודעה טלפונית בין המתפללים. "חברים, מחר בבוקר סליחות ראשונות בשעה 5:15 נא הגיעו כדי שיהיה מנין". "הראשון עונה: "אשתדל". השני עונה בחיוב. והשלישי מציין שמחר ספציפית הוא לא יכול. אני מנסה לחייג למי שאני חושב שאפשר להתקשר בשעות כאלה, ומגיע לששה אנשים שישתדלו להגיע. כבר קרוב לחצות. אני מציין לעצמי שעשיתי מה שיכולתי, ובעזרת ה' הקב"ה יצרף מחשבה למעשה.

בבוקר אני חושב שגם אם אגיע חמש דקות מאוחר אפתח ראשון את בית הכנסת. 5:20 אני מגיע, ולהפתעתי בבית הכנסת 15 אנשים, רובם בכלל אשכנזים, מחכים רק לי כדי להתחיל". קמתי באשמורות לבקש על עוונתי...", המנגינה והמילים נוגעים בלב עד כדי דמעות. 15 בנים של

הקב"ה הגיעו לבקש סליחה בשעה 5:15 בבוקר . בחודש אלול לא היינו צריכים לחפש מנין, היה ב"ה מנין גדול לסליחות ולשחרית שאחרי .

בשבת האחרונה בסעודה שלישית בבית הכנסת אני מספר את הסיפור, ואותו יהודי שכבר ב"ה זכה להתקרב להקב"ה, מתחיל לדמוע ואומר ספק לעצמו ספק לציבור כולו: "אולי בגלל זה זכיתי להתקרב להקב"ה.